

також варіативних, з урахуванням конкретних умов, своїх можливостей і перспектив;

- розробці практичних завдань і звітних документів з урахуванням різного рівня індивідуальних здібностей, професійних інтересів і перспектив студента;
- стимулюванню творчої активності та дослідницької діяльності студентів.

На всіх кафедрах природничого факультету для досягнення варіативності навчання використовуються різні форми і методи, у тому числі досить традиційні:

- вивчення рівня навчальних досягнень особистості кожного студента;
- подача програмового матеріалу блоками, спираючись при цьому на внутрішньо- та міжпредметні зв'язки;
- використання опорних конспектів, алгоритмів виконання завдань, постановка проблемних питань, вирішення нестандартних завдань, участь у всіх видах пізнавальної діяльності;
- формування індивідуальних додаткових завдань,
- диференційована за характером самостійна робота,
- завдання різного ступеня труднощів,
- індивідуальні графіки виконання навчального плану,
- лабораторно-практичні заняття з диференційованим підходом до рівня підготовки студентів,
- навчально-дослідна робота студентів у рамках навчального процесу,
- постійний контроль і самоконтроль за результатами навчання, їх обґрунтованість й достовірність, що реалізується введенням рейтингової шкали оцінювання;
- створення позитивних взаємин на рівні «викладач-студент», які формують через почуття особистої значущості, переконують їх у власних здібностях.

Зазвичай їх вдала реалізація зв'язується з умілим побудовою навчального заняття, підбором дидактичного матеріалу. Таким чином, поступово вирівнюється початковий рівень навчальних досягнень, зростає зацікавленість та впевненість у власних силах, реалізується професійний потенціал студентів.

РОЛЬ КЕРІВНИКА ПРОЕКТУ У ВИЗНАЧЕННІ МЕТИ ПРОЕКТУ ВІДТВОРЕННЯ РОДОВОЇ ЦЕРКВИ РІЗДВА БОГОРОДИЦІ ГОГОЛІВ-ЯНОВСЬКИХ

*М.І. Єнко
Полтава, Україна*

Основною проблемою керівника Проекту відтворення родової церкви Різдва Богородиці Гоголів-Яновських на території Гоголівської сільської ради Шишацького району Полтавської області стало переконати народних депутатів Верховної Ради України виокремити із загальної площі земель, що закріплені за національним музеєм-заповідником М.В.Гоголя, 33 десятини землі, що належала церкві (за розпискою батька письменника) [3, С.37].

Аналізуючи публікації з теми дослідження, слід відзначити, що керівник проекту може формувати не одну, а кілька цілей, але всі вони повинні бути взаємоузгодженими і підпорядкованими єдиній меті Проекту. Цілі складаються в єдину цілісну систему, для чого використовується побудова «дерева цілей». Формуючи «дерево цілей», необхідно знаходити розумний компроміс для того, щоб цілі не суперечили одна одній.

При визначенні цілей варто максимально уникати суб'єктивного та емоційного підходу. Цілі мають формулюватися на підставі відповіді на питання: як проект погоджується з цілями музею-заповідника М.В.Гоголя?; яку проблему вирішує або яку можливість надає?; чому його потрібно ініціювати саме зараз?

Зазвичай на практиці збирається робоча група, яка намагається знайти компромісне рішення щодо формування цілей проекту з урахуванням попереднього досвіду, аналізу кон'юнктури ринку та тенденцій подальшого розвитку. Управління проектом – це ефективне використання сучасних засобів та технологій управління (насамперед, інформаційних) в процесах планування проекту, координації учасників при його виконанні, контролю з метою вчасного завершення проекту та отримання запланованих результатів.

Роль керівника проекту, який здійснює керівництво роботою проектних команд в процесі реалізації проекту, організує та планує роботу команди, контролює своєчасне й якісне її виконання, визначає тип, склад і структуру проекту, координує роботу стосовно змін у проектах, визначає ризики проекту та стратегії його реалізації, є визначальною [2].

Дослідниця проблеми проектування в соціально-культурній сфері І. Петрова підкреслює, що мета – це сформульовані проблеми, виявлені у процесі аналізу ситуації, мета фіксує бажаний стан об'єкта, якого необхідно досягнути в результаті проектної реалізації. Завдання проекту обумовлюються відповідною цільовою установкою та сприяють реалізації мети на різних етапах проектування. Правильно вибрані головні та другорядні цілі, відповідні цим цілям завдання сприяють успішній реалізації проекту. Для того, щоб впевнитися у правильному формулюванні завдання, необхідно

використовувати критерії SMART. Проведення повного SWOT - аналізу перед початком або на будь-якому етапі проекту - допоможе керівнику проекту отримати вичерпну інформацію для планування та прийняття рішень в рамках Проекту [4].

Метою нашого дослідження стало вивчення ролі керівника проекту у правильному визначенні мети Проекту, його головних та другорядних цілей, значення яких для успішної реалізації є визначальними.

Проект не буде успішним, якщо його учасники не матимуть високої мотивації для досягнення мети. Не існує єдиних правил, універсальних для управління будь-якими проектами. Це залежить від типу проекту, особливостей країни або регіону, ступеню інновації та інших факторів. Керівник проекту (менеджер) повинен дуже чутливо реагувати на обставини (контекст), в яких проект здійснюється і в яких він буде функціонувати після реалізації. Саме контекст проекту буде найкращим чином визначати організацію менеджменту та взаємовідносини між різними зацікавленими особами. Для цього керівник проекту повинен організувати та спрямовувати діяльність великої кількості людей, співпрацювати з людьми, які матеріально зацікавлені в результатах проекту: постачальниками, адміністраторами, банкірами, підрядниками, які здійснюють роботи по проекту або забезпечують інші фактори, необхідні для його функціонування. Керівник проекту повинен також розробити та впровадити організаційні структури для експлуатації проекту після його реалізації, для того, щоб він продовжував приносити користь [1].

Основними функціями керівника проекту є визначення цілей, планування, керівництво та допомога в роботі. Від комунікабельності керівника проекту, мотивації його діяльності та здатності здійснювати контроль за виробничими потужностями та ресурсами проекту залежить його успішна діяльність і, в кінцевому результаті, успішна реалізація проекту [5].

Одним із основних елементів проекту згідно з його вимогами щодо структуризації першочерговим є замисел (проблема, задача), визначення його мети. Мета – це найперше, що визначається у будь-якому проекті. Мета – це детально опрацьоване, узгоджене, лаконічне формулювання бачення майбутнього. Проте мета – це ще й основа завдань проекту, що конкретизують події, які можна виміряти і без яких мета не може бути досягнутою. Це зміни, поліпшення ситуації, що відбуваються крок за кроком в ході реалізації нашого проекту.

Серед критеріїв відповідності завдань меті проекту є зв'язок з проблемою, доцільність, відповідність місії, зацікавленість клієнтів, виправданість завдань, дотримання етики, відповідальність кінцевих результатів до заявленої цілі, кваліфікація персоналу та підтримка у суспільстві [1].

Керівником проекту були враховані історичні засади для високої мотивації учасників проекту, особливості соціально-політичної обстановки в Україні, зовнішні (цікавість чисельних туристів до постаті М.В.Гоголя) і внутрішні (зацікавленість мешканців Гоголевого і навколишніх сіл мати свою церкву) умови, сприятливі для проекту в даний час, настрої активної частини громади села Гоголевого щодо відбудови церкви, як акту справедливості, бо вона була внесена до реєстру пам'яток архітектури Української РСР, що перебували під державною охороною ще у 1956 році і є, таким чином, не тільки культурною спорудою, а і об'єктом культурної спадщини українського народу.

Ініціатором проекту виступив національний музей-заповідник М.В.Гоголя, науковці якого розуміють роль родинної церкви Різдва Богородиці Гоголів-Яновських для залучення туристів. Керівник проекту поділяє прагнення ініціаторів проекту через його реалізацію сприяти духовному відродженню України, пропагуванню ідей дбайливого ставлення до культурних надбань українського народу, збереженню унікальної архітектурно-історичної пам'ятки XIX століття, обумовленої особливостями сучасного соціокультурного середовища на Полтавщині та Україні.

Історія проблеми відтворення родинної церкви Різдва Богородиці Гоголів-Яновських має глибокі корені. Вона виникла завдяки атеїстичній радянській владі, яка тотально нищила культові споруди, палаци і маєтки на захоплених територіях. Відтворення батьківського будинку і флігеля М.В.Гоголя, відкриття заповідника-музею М.В.Гоголя 1 квітня 1984 року і вся наукова робота співробітників музею була спрямована на подальший розвиток закладу.

Перспективним планом розвитку заповідника передбачено його автономне формування в установлених межах як багатопланової, об'ємно - просторової системи меморіальних будівель, історично - побутових споруд, як своєрідного хутора поблизу Диканьки. Розвиток меморіального комплексу планувався у два етапи. Перший – будівництво батьківського будинку, флігеля, установлення пам'ятника - бюста письменника, створення рекреаційної зони, благоустрою території і т.п. (втлієно до 1.04.1984р.). На другому етапі - господарська зона з 12-ма об'єктами показу та спорудження родинної Різдва-Богородицької церкви у парковій зоні, поряд з могилою батьків М.В.Гоголя.

Проект «Відтворення родинної церкви Різдва Богородиці Гоголів-Яновських» має історичні засади створення, розкриває роль активної частини громади с. Гоголевого та меценатів до спільного вирішення даної проблеми.

Відповідно до цього керівником проекту і була сформована його мета, основні цілі, що

відповідають вимогам та бажанням клієнта. *Головними цілями відбудови* родинної церкви Різдва Богородиці Гоголів-Яновських є наступні: відтворення об'єкту культурної спадщини; поліпшення стану забудови й упорядкування історичної частини села Гоголевого; збереження унікального історичного ареалу; відновлення механізмів культурної спадковості; збереження та збагачення історико-культурних традицій регіону та творчого потенціалу суспільства; відродження історико-культурних традицій, інтересів і запитів різних верств населення села Гоголевого; формування моральних основ суспільства, громадянськості та патріотизму, позитивних культурно-поведінських моделей; додатковий об'єкт показу музею-заповідника.

Другорядними цілями є такі: упорядкування та озеленення населеного пункту; створення сучасного об'єкта соціальної сфери; поліпшення технічного стану інженерних споруд і мереж, шляхового господарства для забезпечення належного рівня проживання та обслуговування, як мешканців села, так і туристів.

Література

1. Азарова Т.В., Абрамов Л.К. Менеджмент неприбуткової організації. Частина – 2 Кіровоград: ЦПТІ, ІСКМ, 2003 – 140 с.
2. Батенко Л.П., Загородніх О.А., Ліщанська В.В. Управління проектами: Навч. посібник. – К.: КНЕУ, 2004. – 231 с.
3. Магда В. Храми Гоголівського краю. – Гадяч: Видавництво «Гадяч», 2013. – 356 с.
4. Петрова І.В. Проектування в соціально-культурній сфері: [навч. посіб.] / І. Петрова – К., 2007. – 372 с.
5. Суханов С. Как поставить цели и разработать взаимосвязанный комплекс стратегий их достижения // Отдел маркетинга. – 2004. – № 9. – С.7–11.

МЕТОДИКА ОРГАНІЗАЦІЇ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ З МЕТОЮ ПОГЛИБЛЕННЯ ЗНАТЬ УЧНІВ З БІОЛОГІЇ

*О.А. Жгут, Л.В. Чернوبرовкіна
Київ, Україна*

Шкільна біологічна освіта має можливість цілеспрямовано, скоординовано і системно надавати знання. Форми і методи отримання біологічних знань різноманітні: шкільні уроки, навчальні екскурсії, навчальна практика, фенологічні спостереження, біологічні конкурси та олімпіади.

На сучасному етапі розвитку суспільства дуже гостро постає проблема застосування учнями знань на практиці. Велике значення при цьому набуває напрямок участі учнів в науково-дослідницькій та науково-практичній діяльності. Це – спеціально організована пізнавальна, творча діяльність, що характеризується цілеспрямованістю, активністю, предметністю, вмотивованістю та свідомістю. Вона базується на природженому пізнавальному рефлексі. При цьому робота учнів пов'язана з розв'язком творчого завдання, що не має відомого рішення.

Основною характерною ознакою дослідницької діяльності є наявність таких елементів, як практична методика дослідження обраного явища, власний експериментальний матеріал, аналіз власних результатів, висновки, що впливають із них. Науково-дослідна робота учнів веде до активного пізнання світу й оволодінню професійними навичками. Головна мета такої роботи школярів – поступове здійснення пізнавального процесу шляхом безпосередньої участі у ньому учня.[3] Завданнями науково-дослідницької роботи є: розвиток самостійності учнів; самореалізація особистості учня; розвиток творчих здібностей учня; комунікабельність учнів. Для успішної реалізації навчально-дослідної діяльності з біології потрібно дотримуватись основних принципів: самодіяльності – учень може оволодіти методикою дослідження тільки через власний досвід; доступності – для підтримки рівня складності матеріалу роботи, дитина повинна сама вибрати тему дослідження; наочності – пізнання учнями властивостей і явищ природи через різноманітні аналізатори; осмислення – здійснюється через складні розумові операції, такі як: синтез, порівняння, абстрагування, узагальнення; збалансованості – рівновага між культурними традиціями наукового дослідження, новизною питання та неординарністю поставленої задачі.

Організація науково-дослідницької діяльності з біології включає такі етапи: складання списку дітей, що схильні до дослідницької діяльності; виявлення побажань учнів, прогнозування об'єктів і предметів дослідження; формулювання теми (проблеми) майбутньої роботи; організація занять (консультацій) з методології науково-дослідницької діяльності; складання плану дій; самостійна робота учнів з вивчення літератури з конкретного питання; контролюючі консультації (обговорення ходу роботи, проміжних результатів); організація експерименту; вияв труднощів і розробка системи заходів з їх усунення; обробка отриманих результатів; складання плану письмового викладення дослідження; написання і редагування роботи; корегування роботи; написання рецензії; захист роботи; обговорення результатів науково-дослідницької діяльності та прогнозування роботи на майбутніх етапах.[2]

Під час науково-дослідницької діяльності учень-експериментатор проходить декілька сходинок,